

ISSZIR KIÁLTOZÁSA

Isszir vagyok. A föld rengéseit figyelem. Hazám Atlantisz. Így nevezték el valami hajósok az idők elején. Most éjszaka van. Aggódok. A tárgyak egyetlen dolgot jeleztek: nemsokára hatalmas rengéseket gyűrűz ki magából a föld. Várom, hogy világosodjon. Szeretnék máris rohanni a tetőre, megnézni a tárgyakat. Nem várok tovább. Felmegyek még most a sötétben.

Reszketek. A lábam és a fejem különösen, annyira rohantam vissza a tetőről. A vékony zsinegre felkötött súlyok bongtak a sötétben. Valahol mozog a föld, úgy, mint eddig sosem. Húsz éve dolgozom itt, a rengések házában, és soha még így nem zengtek a súlyok. Pedig volt földrengés elég. Olyan is, hogy nem volt elég élő-halottat temetni.

Most ülök a kőlépcsőn. Megvárom, amíg elmúlik a lábam reszketése, aztán kigondolok valamit. Azért kell várnom, mert reszkető lábbal nem tudok gondolkodni. Igen: Bétét, az első embert kell értesíteni, ő öreg és bölcs.

Lebotorkálok a lépcsőn. Úgy számítom, mire az első emberhez érek, mindenképpen megvirrad.

Isszir lassan, előrehajolva ment a sötét utcán. Kétoldalt poros ruhájú vándorok heverték. Egy részeg katona jött vele szemben, saruja szíját maga után húzta. Isszir félrehúzódott egy ház árnyékába, amíg a katona elhaladt.

Isszir az árusok terénél balra tért. Innen már látszott a nagy ház. Az út felkanyarodott a dombra. Zeneszó pengett át az út felett. Isszir kinézett a tengerre. A víz sötétlett az ég alatt.

A nagy ház előtt fáklyás örök sétáltak fel-alá. Az egyik szakállas belevilágított az arcába. Megnézték a jelet Isszir ruháján, és útjára engedték.

Isszir felfutott a lépcsőn. Sípólva szedte a levegőt, mire a hatalmas ajtóhoz ért. Hideg izzadság tapadt a tarkójára.

Az ajtó előtt a földön tizenöt-húsz ember ült. Valahonnan a tető alól fény csorgott az arcukra. Isszir végignézett rajtuk, megigazította a ruháját, és állva maradt. Egy öreg elaludt a várakozók között: oldalra dőlt, feje koppant a földön.

Isszir nyugtalan lett. Előrelépett az ajtóig, és kétszer összeütötte nyitott tenyerét. Egy ór nyitott ajtót; végignézett Isszir ruháján és beengedte.

– Nagyon sürgős – súgta Isszir az órnek.

Az ór szó nélkül elindult Isszir előtt. Isszir szaporán lépdelt az ór mögött.

– Itt vagyok – szólt rájuk egy hang.

Az ór megállt, Isszir nekiütődött a hátának. Körülnézett. Béte, az első ember, a folyosó szélén ült, egy oszlop árnyékában. Fehér vászonruha volt rajta, hajában még nem száradt meg a víz. Közönséges háncsszéken ült, egyenes háttal.

– Mi járatban, Isszir? – kérdezte.

– Legyenek boldogok napjaid – köszönt Isszir. Haja a földet söpörte.

– Gyere közelebb – mondta az első ember.

– Nem gondoltam, hogy itt talállak – kezdte Isszir. – Szeles ez a folyosó.

– Nekem jó – felelte Béte. – Innen jól láthatom, milyen arccal mennek hozzám az emberek.

– Bizalmatlan vagy?

– Nem mindenkivel.

– Velem igen? – kérdezte Isszir.

Az első ember nem válaszolt. Később szólalt meg, nyugodt hangon.

– Miért jöttél, Isszir? Utoljára néhány zsák gabonát akartál meg szőlőt, járadékon felül. Most?

Isszir lehajtotta a fejét.

– Hatalmas földrengés lesz – mondta.

– Mikor? – kérdezte az első ember.

– Ma.

Béte, az első ember felállt. A folyosó végéhez ballagott. Isszir csak most vette észre, hogy ott is ül valaki. „A hajókra ételt és ivóvizet” – hallotta Isszir Béte hangját.

– Biztos ez, Isszir? – kérdezte szigorúan a folyosó végéből.

– Az, uram.

Az első ember visszajött. Leült a székre.

– Te mit tanácsolsz, Isszir? – kérdezte.

– Félek, és nincsenek tanácsaim. Úgy érzem magam, mint a vakok a háború idején. Már kiosztottad a parancsokat... Most kérded? – mondta Isszir mézes hangon.

Az első ember nevetett.

– Soha nem szeretted, Isszir. Most mertél először életedben kérdezni valamit... Bizony nagy veszély lehet...

– Az van, uram – mondta Isszir még mindig a földet nézve.

– Azt mondom, Isszir, szerencséd volt velem. Ha másvalaki uralkodik, már rég a halaknak vettet... Szeretned kellene engem, Isszir!

Isszir felnézett.

– Nem szerethetlek. Ha megbiccen az ujjad, már végem is.

– Elmehetsz, Isszir.

Isszir kigyulladt arccal elindult.

– Ma vége lesz mindennek – mondta. – Elpusztul Atlantisz. A súlyok jelezték. A tudásom kell neked, nem a szeretetem. Nincs neked szükséged az én szeretetemre.

– Menj már, Isszir – kiáltotta az első ember.

Isszir kihátrált az ajtón. Béte, az első ember, amikor egyedül maradt, nekivetette hátát a hideg falnak.

Isszir lefutott a lépcsőn. Lehajolt, és szorosabbra húzta lábán a saru szíjait. Rohanni készült. Amikor felegyenesedett, szeme a tengerre tévedt. Ugatás-szerű hang szakadt ki a szájából. A tengeren messze kint, a hajókon túl, tíztorony-magas hullám közeledett.

Isszir rohanni kezdett. Futott egészen az árusok teréig. Ott muszáj volt megállania, annyi volt az ember. A kikötő felől néhány suhanc rohant fel a térre. „Vihar lesz! – ordították. – Fekete a víz!” – Az embertömeg megbolydult. Isszir kiverelkedte magát a tér szélére. Elrendezte a ruháját, aztán tanács-talanul körülnézett. Néhány lépéssel előtte a porban ülve egy részeg vigyorgott. Isszir hozzálépett.

– Te – mondta, és pénzt csörgetett meg a kezében. – Nincs hajód vagy tutajod? Jön a tenger! – mondta, és közel hajolt a részeghez. A részeg letette a földre maga mellé az agyagedényt.

– Nincs – mondta nehezen. – De van borom. Akarsz? – emelte a korsót Isszir felé.

– Nem. Jön a tenger – mondta Isszir.

– Aztán elmegy – válaszolta a részeg. – Miért nem kérsz bort? Beteg vagy?

– Ostoba – mondta Isszir, és futni kezdett a hajóácsok utcája felé, le a kikötőbe.

– Ha később visszajössz, én itt leszek, s iszunk! – kiáltotta utána a részeg, s megpróbált felállni.

Isszir és a részeg egyszerre estek a földre. A téren felborult egy sárga gyümölcsökkel teli szekér. Egy ház kapuja kiszakadt a sarkából.

Isszir felállt. Leporolta a ruháját. Felnézett az égre, és futni kezdett a kikötő felé. A részeg nehezen ült fel. Szomorú képpel nézte az elfolyt bort.

Isszir égő tüdővel ért le a hajóácsok utcájáig, a kikötőbe. Mindenütt ordítva alkudtak az emberek. Isszir kikerült a partra. Tizenöt-husz izzadt testű hajóács sietve dolgozott egy hatalmas szálfákból összetákolt tutajon. Egyikük vörös kendővel kötötte át fekete fürtjeit. A kendős rekedt hangon kiáltotta a parancsokat. Isszir közel lépett hozzá.

– Hé, te! – szólította meg. – Állj csak meg egy pillanatra!

A vörös kendős kérdően nézett rá.

– Van-e hely a tutajotokon?

A vörös kendős végignézett az Isszir ruháján.

– Nincs, uram – mondta, és elfordult.

– Te – kiáltotta Isszir, és egy marék pénz vett elő. – Ide nézz! – mondta, és a pénzt átcsergatta egyik markából a másikba.

– Nincs, uram – mondta az ács. – Ez a miénk. Mi csináltuk, magunknak.

– Nincs? – kérdezte Isszir türelmetlenül.

Az ács nem felelt. Arrébb lépett, és segített összekötni háncsal két evezőt. Isszir topogott a homokban.

– Könnyű faágya van? – kérdezte később az ács felegyenesedve.

– Nem értem – szólt Isszir összehúzott szemmel.

– Olyan lesz, mint egy apró tutaj. Ha letöri a lábait – mondta az ács, és arca nem titkolta a gúnyt.

– Köszönöm – mondta Isszir, és egy ezüstpénzt dobott az ács lába elé a homokba.

Isszir elindult. Szoruló torokkal sietett fel a dombon. Jobbra fordult. Néhány lépés után megállt egy magas, festett ház előtt. Elrendezte a haját. Ruhájáról letörölte a port. Négyet koppantott a kapun. Nem válaszolt senki.

– Sána! – kiáltotta. – Nyiss ajtót.
Mozgás hallatszott az ajtó mögül. Aztán megjelent egy barna arcú vénasszony.

– Mit akarsz már megint, Isszir? – kérdezte. Isszir szemére pára szorult.

– Sánával akarok beszélni – mondta.

– Sána fáradt – mondta a vénasszony, és megfogta a kapu szélét.

Isszir saruját a kapu két szárnya közé szorította.

– Beszélnem kell vele – mondta.

– Hát akkor gyere – szólt a vénasszony, és félreállt az ajtóból.

Isszir gyorsan belépett. Sietve végigment a festett falak között. Erjedt virágszag áradt valahonnan. Isszir belépett a hálóterembe. Az ajtóban megtorpant. Nehány lépésre tőle a földön ült Sána, és illatosítóval kente a haját. A felsőteste meztelen volt.

– Legyenek boldogok napjaid – lépett Isszir Sána elé.

Sána felemelte a fejét. Kezében megállt az ecset. Mozdulatlan arccal, fáradt szemekkel nézte Isszirt.

– Miért jöttél, Isszir? – kérdezte. – Fáradt vagyok. Mondtam, hogy ne mind gyere.

– Figyelmeztetni jöttem, Sána.

– Mindig ezt mondod... Aztán mindig mást akarsz.

– Rosszkedvű vagy.

– Fáradt. Mit akarsz hát?

– Ma vége Atlantisznak. Minden elpusztul.

– És? – kérdezte Sána.

– Menekülj el. Ha tudsz hajóst szerezni.

– Fáradt vagyok. Nehéz éjszakám volt.

Sána felállt. A színes gyöngyök megcsörrentek a csípőjén.

– Erről nekem ne szólj! – mondta Isszir, még mindig állva. – Nem szeretem hallani.

– Te mindig mást hiszel rólam, Isszir. Ezt csodálom benned. Hogy ilyen ostoba vagy. Mondd hát, Isszir, miért jöttél?

– Szeretnék megfürdeni a verejtékedben, Sána. Ha úgyis vége mindennek.

Sána nevetni kezdett. Nevetve szólalt meg:

– Ravasz vagy, Isszir! Hát annyira fontos az ölem neked?

– Mondom: vége mindennek, Sána.

– Velem nem ravaszkodhatsz, Isszir. Mert utá... – Sána négykézlábra esett. Isszir végigzuhant a fal mellett. Könyöke nagyot koppant a földön. Az ajtó mellett megrepedt a falra festett kép. Isszir megtapogatta sajtó könyökét, és felállt. Sána négykézláb maradt, és rémülten nézett, mint az állatok.

– Mert utállak – fejezte be. Felállt, és felvette a földről az elgurult tégelyt.

– Vigyázz, Sána, a szád ütésért kiált!

– Kidobatlak a szolgálaimmal, ha hozzám érsz – mondta Sána, és mosolygott. Lesimította meztelen melleit.

– Soha nem tudtam közeledbe férközni, Sána. Ó, pedig sok férfi megfürdött verejtékedben.

– Bizony elég – mondta Sána szégyen nélkül.

– Mondd, Sána... Mi a titkod?

– Nem tudom, Isszir... Talán az, hogy amit ma gyűlölök, mint a kígyót, azért holnap kitepném a szívemet. Menj, Isszir... Legyenek boldogok napjaid – mondta Sána, és megcsillantotta gyűrűjét a fényben.

– Napjaim? Óráim, Sána – mondta Isszir, és kilépett az ajtón.

A ház előtt leoldotta saruit, és a kezébe vette őket. Futásnak eredt. Néhány ezüstpénz messzire pattanva hullott ki a zsebéből. Az árusok tere üres volt. Isszir a tér közepén megállt. Ivott a kútból. Körül-

nézett. Nem látott senkit. Hirtelen agyára kúszott a félelem. Rohanni kezdett hazafelé. Ahogy megpillantotta a rengések házát, megállt. A ház előtt fekete volt az út az emberektől. Amikor megpillantották, a tömeg szétvált. Ahogy elérte Isszir a szélső embert, megszakadt a csend gátja. Kiáltozni kezdtek az emberek. „Isszir! Isszir! Mi lesz velünk?? Segíts, Isszir!! A tudományod, Isszir, a tudományod! Hajó kellene, Isszir! Sok hajó! Mi lesz velünk, Isszir?!” Isszir hallgatta őket, aztán felemelte a kezét. A vászon visszacsúszott a vállára. Karja fehérlett, mint egy lehántott fatörzs.

– Emberek! – kezdte. – Atlantisznak vége. Hagyjátok el a házatokat, mert összedőlnek. Hagyjátok el a tengert, mert jön a hullám! Ne tegyetek semmit. Békéljete meg magatokkal. Ne tegyetek semmit. Legyenek boldogok pillanataitok.

Isszir apró léptekkel bement a házba. Mögötte rajzani kezdett a tömeg. Egy asszony – sovány, száraz combú – tördelni kezdte a kezeit, és olyan szavakat kiáltozott, amelyek nincsenek. Isszir egy pillanatra visszafordult, nézte a hadonászó asszonyt, aztán becsukta maga után a kaput.

Felsietett a tetőre. Megállt. Hátára vizesen tapadt a ruhája. A saruját elhagyta valahol. Mezítláb állt a kövön, és égő szemekkel figyelte a szabálytalanul lengő fekete súlyokat.

Lement a lakótermébe. Egyik sarokból hűvös tapintású agyagedényt vett fel. A szájához emelte, és mohón kiitta a savanyú kecsketejet. Felemelte az ágát, és szuszogva felvitte a tetőre. Ezzel sok időt eltöltött. Leült az ágy szélére, és nézte a sötétülő eget. Süvöltő szél kezdett fújni. A por leszorult a városra.

– Itt vagyok, Isszir – szólalt meg valaki a háta mögött.

Isszir felállt. Bót, az ellensége állt előtte.

– Mit akarsz, Bót? – kérdezte Isszir félelem nélkül.

– Azért jöttem, hogy beszéljek veled, mielőtt vége.

– Hát ülj le akkor, Bót – mondta Isszir. – Megéheztél?

– Nem – mondta röviden Bót és állva maradt.

– Azért jöttem, Isszir, hogy megmondjam neked: sohasem szerettelek, nem tartottalak még csak a rengegek értőjének sem, és sokszor megöltelek volna. Akarom, hogy tudd!

– Ülj hát le, Bót – mondta Isszir.

– Nem. Még megmondom, hogy Béte, az első ember sem szeret téged. Én nem szeretem őt, de ő szeret engem. Mert tudja, hogy gyűlöletemben mindig számíthat rám. De te? Rólad nem tudott semmi biztosat. Tudta, hogy nem szereted, mert függsz tőle. És undorodott tőled, amikor mézes szavakkal áltattad őt, és csak úgy freccsent a nyálad körülötte. Utált, és megvetett. Mint én is, amint már mondtam.

Bót fehéres habot törölt le szája szögletéből.

– Kérlek, ülj hát le, Bót – mondta Isszir.

– Nem. Még megmondom, hogy a tudományod, az sem ér semmit. Csak jelezni tudod a veszélyt. Én magam többet érek. Mint varangyot, utállak, Isszir.

– Bót, testvérem, miért nem ülsz hát le? – szólt Isszir.

– Isszir, az első ember meghalt. Felment a palota tetejére, utána az öregek. Kinézett a tengerre, látta a felfordult hajókat. Kért egy tört. Azt mondta: „Atlantisz lásson halni engem, ne én lássam halni Atlantiszt.” Aztán magába dőfte a tört, biztos kézzel. És én gyűlöllek, Isszir.

Bót megfordult. Sietett le a lépcsőn. Hallatszott, ahogy szitkokat kiált.

Isszir felállt. Előrelépdelt a tető széléig. Messze feketéllett a tenger. Széttárta a kezeit. Kiáltozni kezdett:

– Emberek, atlantisziak, nézzétek, itt, most, a veszély közelében, egyetlen lépésre a végsőtől, az utolsótól, kinyílt a szemem. Emberek, ide mind! Hé, ácsok, hé! Halljátok! Hatalmas háncsokkal kötözzétek össze a hajókat! Hé, ácsok, hé! Másként nem lehet, kötözzétek össze a hajókat, tutajokat, bárkákat, mindent, mindenkiét, egyetlen hatalmas hajót építsetek! Hé, ácsok!!! Hé!!! Akkor széttörök rajta a tíztorony-magas hullám, szét az ezertorony-magas is bizonyosan. Hé, ácsok!!! Hé!! Rajta! Találnotok kell olyan erős háncsot, kötelet, amely az egészet összefogja, valami igazi, erős kötelet, ami összetartja az egészet, a MINDENKI HAJÓJÁT, van ilyen kötélt, van. Hé, ácsok!!! Hé!

Ezt kiáltotta Isszir a sötétben. Kezei csapdostak, mint a madarak szárnyai a szélben.